

Quickscan flora en fauna

Herbestemming en uitbreiding Klooster Nieuwkerk te Goirle

Gemeente Goirle



Quickscan flora en fauna

Herbestemming en uitbreiding Klooster Nieuwkerk te Goirle

Gemeente Goirle

Colofon

Datum:

27 februari 2014

Projectgegevens:

Projectnummer 252723

Auteur(s):

L.C. Smitskamp

CROONEN ADVISEURS
ruimtelijke vormgeving & ordening

Postbus 435 – 5240 AK Rosmalen

T (073) 523 39 00 – F (073) 523 39 99

E info@croonen.nl – I www.croonenadviseurs.nl

Croonen Adviseurs is aangesloten
bij



Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Leeswijzer	4
2	Natuurwetgeving en -beleid	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden	5
2.3	Flora- en faunawet	5
3	Gebiedsbeschrijving	7
3.1	Huidige situatie	7
3.2	Toekomstige situatie	7
3.2.1	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	8
4	Methode	10
4.1	Bureaustudie	10
4.2	Terreinbezoek	11
5	Onderzoeksresultaten	12
5.1	Resultaten bureaustudie	12
5.1.1	Ligging EHS en beschermde gebieden	12
5.1.2	Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet	14
5.2	Resultaten verkennend terreinbezoek	15
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	24
6.1	Toetsing effect op beschermde gebieden	24
6.1.1	EHS	24
6.1.2	Stiltegebied	24
6.1.3	Natuurbeschermingswet 1998	25
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	26
6.2.1	Effecten Tabel 2/3 soorten	26
6.2.2	Advies vervolgstappen	29
7	Conclusies en aanbevelingen	30
7.1	Beschermde natuurgebieden	30
7.1.1	EHS	30
7.1.2	Natuurbeschermingswet 1998	30
7.1.3	Stiltegebied	30
7.2	Beschermde soorten	31
	Tabel 2 en 3-soorten	31
7.2.1	Nader onderzoek	32
7.2.2	Procedure	33
7.3	Kansen voor de natuur	34
7.3.1	Vleermuizen	34
7.3.2	Vogels	34

7.3.3	Kleine zoogdieren, amfibieën en reptielen	34
8	Bronnen	36
8.1	Boeken en rapporten	36
8.2	Websites	36

Bijlagen:

Bijlage 1:	Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswet 1998
Bijlage 2:	Flora- en faunawet
Bijlage 3:	Regels inzake het voorkomen of beperken van geluidhinder (stiltegebieden)

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens om de locatie van het huidige klooster Nieuwkerk te Goirle te herbestemmen en uit te breiden. Op locatie zullen onder andere gebouwen een nieuwe functie krijgen en bijgebouwd worden. Daarnaast zal een parkeervoorziening gerealiseerd worden. De voorgenomen ontwikkeling past niet binnen het vigerende bestemmingsplan voor de locatie. Er wordt daarom voor het plangebied een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven. In figuur 1 is het plangebied ten opzichte van Goirle weergegeven.



Figuur 1. Globale ligging plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van Goirle. Bron: Google maps.

Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is.

Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.2 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze quickscan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze quickscan omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur en de Natuurbeschermingswet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 2.

3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt ten zuiden van Goirle en ligt vrijwel tegen de Belgische grens aan. Het klooster Nieuwkerk is gesitueerd op een driehoekig perceel tussen een aantal lanen (met aan de noordzijde de laan Nieuwkerk, aan de noord-oost-zuidzijde de Aalsedijk en aan de westzijde de Swarthoolsepad). Het klooster Nieuwkerk bestaat uit een kapel, een hoofdgebouw en diverse 'agrarische' bijgebouwen. De kapel en de hoofdentree van het klooster (poort met pilasters) zijn gericht op de laan Nieuwkerk. Aan de oostzijde van het klooster is een landschapstuin gesitueerd met daarin een Mariagrot en -beeld. Aan de west- en zuidzijde van het klooster heeft het terrein een erfachtige inrichting, hier zijn de agrarische bijgebouwen gesitueerd (kas, stal, schuur, kippenhok). Het zuidelijke deel van de driehoek is in gebruik als weidegrond. Aan de westzijde is de natuurtuin (NT) gesitueerd, de entree ervan is gesitueerd aan de laan ten westen van terrein. In figuur 2 is in een schets de positie van de verschillende elementen weergegeven.



Figuur 2. Begrenzing en bestaande situatie Klooster Nieuwkerk. Bron: Croonen Adviseurs, 2014.

3.2 Toekomstige situatie

De initiatiefnemer is voornemens om de locatie (deels) te herbestemmen en uit te breiden. Het wensbeeld van Klooster Nieuwkerk ziet er als volgt uit en is weergegeven in figuur 3:

- Klooster Nieuwkerk als brandpunt van meerdere activiteiten:
 - o vergaderen, teambuilding, trainingen, coaching;
 - o verhuur werkruimte;

- o retraite, meditatie, yoga;
 - o overnachtingen bij activiteit;
 - o bed and breakfast;
 - o bruiloften en begrafenisceremoniën;
 - o horecagelegenheid dagrecreanten;
 - o workshops;
 - o evenementen;
 - o verkoop streekproducten.
- gebruik gebouwen en terrein afstemmen op onderscheid tussen de vaste gasten (overnachtingen, privacy, rust) en daggasten (horeca en dagactiviteiten),
- benutten van de bijgebouwen en het toevoegen van een extra gebouw (1) op het veld ten westen van de kapel,
- parkeren voor bezoekers (P) situeren aan de zuidoostzijde van het perceel, bereikbaar vanaf de Aalsedijk,
- verschillende buitenruimten met verschillende programma's:
 - A. buitenruimte aansluitend op klooster (kloostertuin),
 - B. landschapstuin voor vaste gasten met zwembad / faciliteiten,
 - C. besloten tuin voor evenementen met multifunctioneel inzetbaar gebouw (1),
 - D. entreezone van landgoed: nieuwe serre met terras aan hoofdgebouw, receptie in bijgebouw,
 - E. 'landgoederf' met ruimte voor diverse activiteiten zoals buitenkeuken, kas, speelveld, stal, boomgaard,
 - F. parkeren personeel en berging.

In figuur 4 is het wensbeeld omgezet naar een nieuwe situatie.

3.2.1 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de ontwikkeling zullen gebouwen (onder andere de bestaande schuur) herontwikkeld worden en/of bijgebouwd worden (multifunctioneel gebouw in kapeltuin en berging in de natuurtuin). De herontwikkeling van de bestaande schuren zal tevens inhouden dat aanpassingen plaatsvinden aan de daken (zo zal bijvoorbeeld isolatiemateriaal geplaatst moeten worden). Daarnaast zal jong bos gekapt worden ten behoeve van parkeergelegenheden. Er wordt tevens nieuw groen aangeplant om delen van het gebied af te schermen.



Figuur 3. Wensbeeld Klooster Nieuwkerk. Bron: Croonen Adviseurs, 2014.



Figuur 4. Nieuwe situatie Klooster Nieuwkerk. Bron: Croonen Adviseurs, 2014.

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie (§ 4.1) naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek (§ 4.2) naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de streng beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet. Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald.

Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Noord-Brabant (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 6 februari 2014 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Aan de hand van de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een nader onderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoeksresultaten

5.1 Resultaten bureaustudie

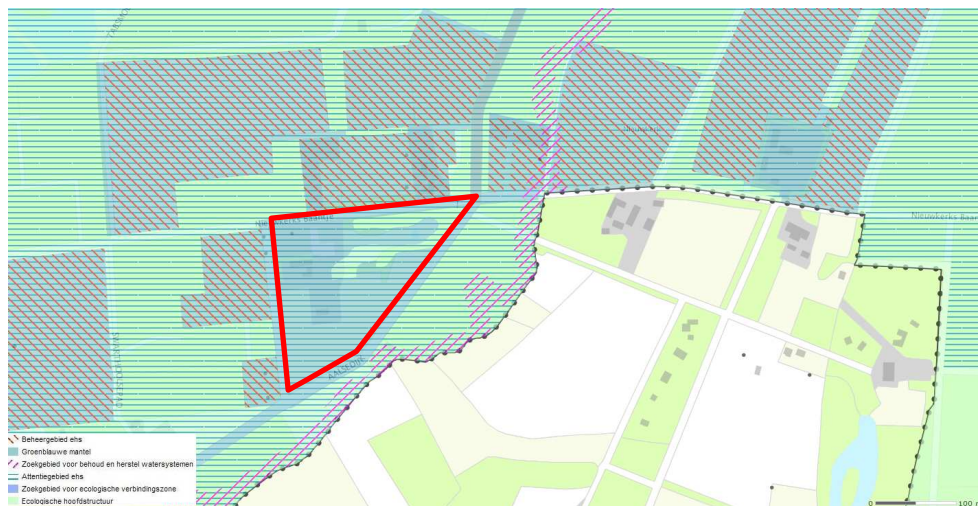
5.1.1 Ligging EHS en beschermde gebieden

EHS

Een klein deel van het plangebied is aangewezen als EHS-gebied. Het betreft delen van het enigszins oude bos dat aanwezig is in het oostelijke gedeelte van het plangebied (figuur 5). Dit deel van het EHS-gebied in het plangebied behoort tot een groter EHS-gebied in de omgeving. Het EHS-gebied in het plangebied is in het Natuurbeheerplan van Noord-Brabant (2014) aangewezen als 'Droog bos met productie' en heeft als ambitie beheertype 'Vochtig bos met productie'.

De EHS in de omgeving van het plangebied is ten noorden van het plangebied ook voornamelijk aangewezen als dit beheertype en ten zuidoosten van het plangebied is het aangewezen als onder andere 'Vochtig bos met productie', 'Rivier- en beekbegeleidend bos' en 'Dennen-, eiken- en beukenbos'. Daarnaast zijn hier percelen aanwezig die van landbouw naar bos omgevormd moeten worden.

Het overige deel van het plangebied is aangewezen als Groenblauwe mantel. Met deze aanduiding wordt beoogd de ecologische en landschappelijke kwaliteiten te behouden en te versterken. Het plangebied maakt ook onderdeel uit van het attentiegebied EHS. Deze aanduiding houdt in dat in bestemmingsplannen geen bestemmingen aangewezen of regels opgesteld mogen worden die fysieke ingrepen mogelijk maakt met een negatief effect op de waterhuishouding van de hierbinnen gelegen EHS.



Figuur 5. Ligging plangebied (rood omcirkeld) t.o.v. EHS. Bron: GisViewer Provincie Noord-Brabant.

Natura 2000-gebied

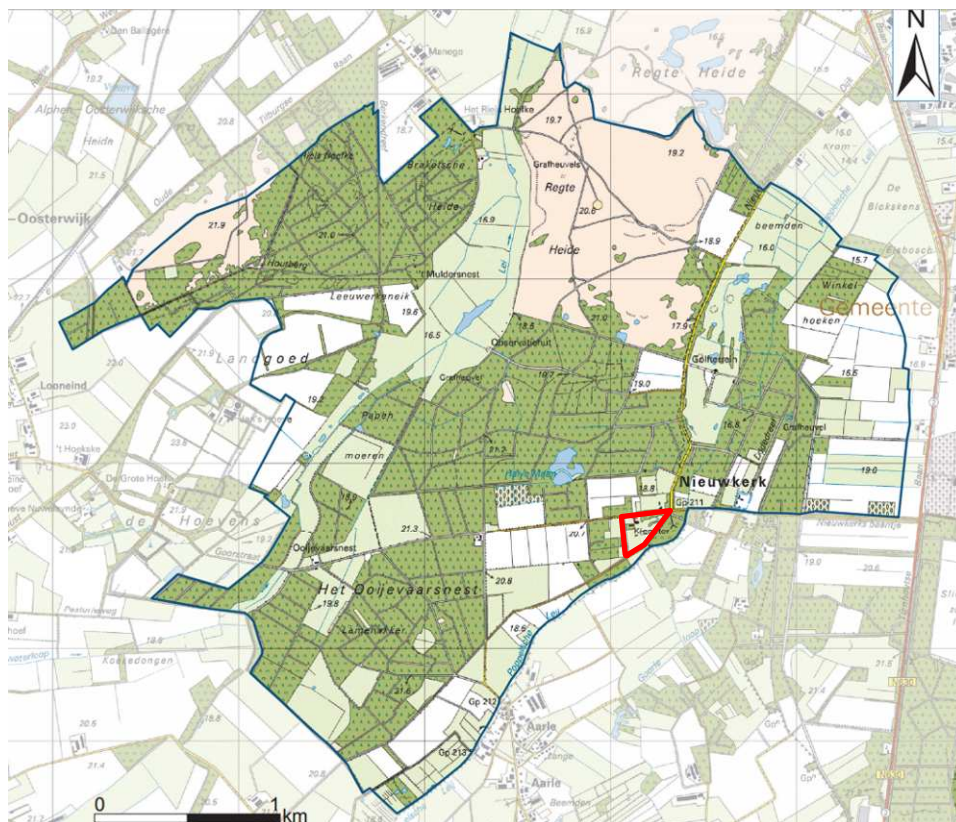
Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ('Regte Heide & Riels Laag') ligt op 280 meter afstand ten noorden van het plangebied.

Stiltegebied

De Provincie Noord-Brabant heeft na onderzoek en in overleg met de gemeenten 31 Stiltegebieden geselecteerd en opgenomen in de provinciale milieuverordening en het provinciaal streekplan. Het plangebied Klooster Nieuwkerk maakt onderdeel uit van één van de aangewezen Stiltegebieden, namelijk het Stiltegebied 'Regte Heide' (figuur 6). Dit Stiltegebied heeft een omvang van 979 hectare.

Aan activiteiten in Stiltegebieden zijn regels verbonden. Zo mogen de natuurlijke geluiden in een Stiltegebied niet verstoord worden. In Stiltegebieden zijn daarom geen ontwikkelingen toegestaan die (veel) lawaai met zich meebrengen. Het gebruik van onder andere radio's, sirenes, modelvliegtuigen, vuurwerk en andere lawaaimakende apparaten is niet toegestaan. Geluiden mogen niet verder reiken dan 50 meter vanaf de bron (bij een woning of gebouw). Auto's, motoren en (brom)fietsen mogen alleen op de openbare weg rijden, dus niet 'off the road' (Provincie Noord-Brabant, 2014). De beschermingsregels van Stiltegebieden zijn opgenomen in de Provinciale milieuverordening Noord-Brabant 2010 (zie bijlage 3; 'Regels inzake het voorkomen of beperken van geluidhinder in Stiltegebieden').

Voor sommige (tijdelijke) activiteiten in Stiltegebieden is een ontheffing nodig. Een doelstelling van het beleid omtrent Stiltegebieden is het terugdringen van geluid in de kern naar tenminste 40 dB.



Figuur 6. Ligging plangebied in het Stiltegebied 'Regte Heide'.

5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. [Telmee.nl](http://telmee.nl) is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpens *et al.*, 2010), reptielen en amfibieën ([www.RAVON](http://www.RAVON.nl)) en insecten ([www.Naturalis.nl\EIS](http://www.Naturalis.nl/EIS)).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometer-hok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (tabel 2 en 3 Flora- en faunawet)soorten. Vogels zijn onderverdeeld in jaarrond beschermde soorten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde soorten (categorie 5). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Op de site telmee.nl (2009-2014) worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving van de drie plangebieden (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

— Vogels

Categorie 1-4 (jaarrond beschermd): huismus en wespandief.

Categorie 5: geen soorten die in de omgeving zeldzaam zijn.

— Zoogdieren

Zwaarder beschermd: eekhoorn, steenmarter, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis.

— Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: poelkikker, vinpootsalamander, hazelworm en levendbarende hagedis.

— Vlinders

Zwaarder beschermd: heideblauwtje.

— Libellen

Zwaarder beschermd: geen.

— **Vissen**

Zwaarder beschermd: geen.

— **Flora**

Zwaarder beschermd: beenbreek, kleine zonnedauw, klokjesgentiaan, ronde zonnedauw, ruig klokje en wilde gagel.

Uit andere soortgroepen zijn geen beschermde soorten zoals genoemd in Tabellen 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangetroffen.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek

Op 6 februari 2014 bij 7°C en half bewolkt weer is een terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een ecooloog van Croonen Adviseurs. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschilderd van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Navolgende beschrijving van het terreinbezoek zal voornamelijk betrekking hebben op de aanwezige natuur op de locatie waar in het schetsontwerp veranderingen zijn gepland (zie figuur 3 en 4). De biotopen waar in de nieuwe situatie veranderingen aan plaatsvinden zijn: gebouwen, jong bos, bomen en een grasveld.

Gebouwen

In het plangebied zullen aan enkele gebouwen aanpassingen plaats vinden (zie figuur 6). Zo wordt er een serre aan de zuidzijde van het klooster aangebouwd. Daarnaast zal de bestaande (dichte) schuur aan de zuidwestkant van het klooster getransformeerd worden in een receptie en verhuurunits. De bestaande open schuur, hier dichtbij gelegen, zal ingericht worden als buitenkeuken. De schuren betreffen gebouwen zonder verdiepingen en hebben een dakbedekking van dakpannen. Onder de dakpannen is veelal geen isolatiemateriaal aanwezig en zijn de draagbalken zichtbaar (figuur 7).

In de open schuur zijn meerdere nestgelegenheden voor de boerenwaluw opgehangen (figuur 7, rechtsboven). Tegen de (dichte) schuur is een kleine nestkast bevestigd.



Figuur 7. De aanwezige gebouwen in het plangebied waar in de nieuwe situatie aanpassingen aan voorzien zijn. Met linksboven het deel van het klooster waar een serre aangebouwd zal worden, linksboven de binnenkant van de open schuur en onder de (dichte) schuur waar in de toekomst een receptie en verhuurunits beoogd zijn.

Gebouwen zijn in potentie een geschikt leef- en broedgebied voor o.a. vogels en zoogdieren (met name vleermuizen).

Vogels

Op basis van de bureaustudie kan de gebouwbewonende soort huismus worden verwacht in de omgeving van het plangebied. De nesten van deze soort kennen een vermelding op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" (categorie 1 t/m 4). De huismus broedt over het algemeen in stedelijk gebied in uiteenlopende holtes, meestal onder dakpannen (DR, 2011). Tijdens het terreinbezoek zijn geen aanwijzingen (zoals zingende vogels, nesten of mestsporen) aangetroffen die wijzen op broedgeval van deze vogels in de aan te passen gebouwen.

Op de locatie waar de serre aangebouwd gaat worden, zijn geen gaten en/of kieren aanwezig die het mogelijk maken om hier te kunnen broeden. Ook in de twee schuren zijn geen ruimtes en holten aanwezig waar huismussen kunnen broeden. De dakpannen liggen op de steunbalken hieronder waardoor geen holtes en ruimtes ontstaan.

In het overige deel van het plangebied zijn tijdens het terreinbezoek geen nesten aangetroffen van soorten die een vermelding kennen op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" (categorie 1 t/m 4). Aanwijzingen (o.a. nesten, horsten) zijn niet aangetroffen.

In de (dichte) schuur is tussen de rand van de muur en de dakbedekking een vogelnest aangetroffen. Het betrof een klein nest bestaande uit veel organisch materiaal (aarde en vegetatie). Mogelijk behoort dit nest tot de merel, maar gezien de periode waarin het terreinbezoek plaatsvond, was het niet mogelijk om te bepalen tot welke soort het nest behoort. Het betrof in ieder geval geen soort die een vermelding kent op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten". In de open schuur zijn enkele (natuurlijke) nesten van de boerenwaluw aangetroffen. Deze soort kent eveneens geen vermelding op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten". De soort behoort tot categorie 5; hiervan is inventarisatie gewenst.

Alle aanwezige nesten in de schuren zijn beschermd zolang de soort broedt en wanneer jongen aanwezig zijn. Dit geldt ook voor in gebruik zijnde nesten in de kunstmatige opgehangen nestplaatsen.

Vleermuizen

Gebouwen vormen in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. In gebouwen vormen betimmeringen, kieren, gaten en spouwmuren een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Spouwmuurgaten en betimmeringen bieden gebouwbewonende vleermuizen toegang tot de gebouwen of de vleermuizen verblijven achter deze elementen.

Op de locatie waar de serre wordt aangebouwd, zijn geen kieren, gaten of andere elementen aanwezig die vleermuizen toegang geven tot het gebouw of waarachter vleermuizen kunnen wegkruipen. De aanwezigheid van vleermuizen is hier uitgesloten. De schuren zijn, gezien de openheid van de gebouwen, tevens niet geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. De dakpannen hebben geen dichte ondersteuning waardoor geen holtes of ruimtes gecreëerd worden die potentieel geschikt zijn voor vleermuizen (afbeelding 7). Daarnaast is het gebouw open waardoor er in het gebouw voor vleermuizen geen gunstige klimatologische omstandigheden zijn.

Naast de visuele beoordeling van de gebouwen is tijdens het terreinbezoek actief gezocht naar sporen (afgebeten vleugels van (nacht)vlinders) en uitwerpselen die duiden op bewoning door vleermuizen. Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen (uitwerpselen, afgebeten vleugels e.d.) aangetroffen.

Uit de bureaustudie is gebleken dat de steenmarter in de omgeving van het plangebied voorkomt. Tijdens het terreinbezoek zijn in de delen van het plangebied waar aanpassingen aan plaatsvinden geen sporen van de soort (prooiresten, latrines, voedselvoorraden of hollen) aangetroffen. Ook in de schuren zijn geen sporen van de soort aangetroffen.

Jong bos en bomen

Aan de oostzijde van het plangebied is een jong loofbos gelegen met aan de oostzijde een relatief dichte struikvegetatie van onder andere braam en kornoelje. Op deze locatie is een nieuwe parkeerplaats beoogd waardoor de vegetatie ter plaatse gerooid zal worden. Het jonge bos bestaat voornamelijk uit eiken en enkele berken van circa 5 jaar oud. In het jonge bos is tevens een hout/takkenstapel gelegen van circa 7 bij 2 meter. In het jonge bos is nauwelijks sprake van onderbegroeiing. Er bevindt zich hier een dikke strooisellaag. Aan de noordzijde wordt het jonge bos begrensd door een oude haagbeuk. Deze blijft behouden in de nieuwe beoogde situatie.

In het westen van het plangebied is op de locatie waar in het toekomstige ontwerp gezocht wordt naar parkeergelegenheden voor personeel, een bosschage met een ondergroei van laurier aanwezig.

In figuur 8 en 9 is deze vegetatie weergegeven.



Figuur 8. Het jonge bos (boven) en de struikvegetatie (linksonder) op de locatie waar in de nieuwe situatie een parkeerplaats is beoogd. Het jonge bos wordt aan de noordzijde begrensd door een haagbeuk (rechts-onder).



Figuur 9. Het aanwezige groen op de locatie waar in het westen van het plangebied efficiënter naar parkeerplaatsen voor personeel wordt gezocht.

De bomen in het jonge bos bieden een geschikt leef- en voortplantingsgebied voor o.a. vogels zoals merel, vink en groenling. De bomen in het westen van het plangebied zijn wat ouder en bieden tevens een geschikt leef- en voortplantingsgebied voor algemeen voorkomende soorten als duiven, eksters en kraaien. In de relatief jonge bomen zijn geen holen en/of spleten aangetroffen die geschikt kunnen zijn voor boombewonende vogels of vleermuizen. Aan de noordzijde van het jonge bos (nabij de haagbeuk) is een oude berk aanwezig met spechtengaten. Deze blijft behouden bij de beoogde realisatie van de parkeerplaats.

Het hele plangebied (inclusief de te rooien bomen) vormt een geschikt foerageergebied voor de in de omgeving voorkomende vleermuizen.

De struiken vormen een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende zoogdieren zoals de bosmuis, rosse woelmuis en huisspitsmuis (o.a. www.zoogdieratlas.nl) en mogelijk ook de in de omgeving waargenomen egel, hermelijn, wezel en bunzing (waarneming.nl).

Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat de eekhoorn in de omgeving van het plangebied voorkomt. De relatief jonge, te rooien bomen vormen geen optimaal foerageergebied voor de soort. De soort is voornamelijk gebonden aan wat oudere bomen in oudere bossen en dan bij voorkeur naaldbossen of gemengde bossen. De soort eet hier vooral zaden en knoppen van naaldbomen. Van de eekhoorn zijn in het plangebied geen nesten aangetroffen.

Ook in de bomen ten westen van het klooster (die in de toekomst verwijderd worden) zijn geen nesten, holen of gaten aangetroffen die geschikt kunnen zijn voor boombewonende vogels of vleermuizen.

De dikke strooisellaag onder de bomen van het jonge bos en de hier aanwezige takkenhopen en dichte vegetatie vormen een geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën zoals de gewone pad en bruine kikker. Ook vinden de zwaar beschermde soorten hazelworm (Tabel 3) en levendbarende hagedis (Tabel 2) hier een geschikt landbiotoop.

De hazelworm heeft een voorkeur voor bossen, bosranden, houtwallen, heide en wegen en spoorbermen. Over het algemeen verschuilt de soort zich vaak in bladlagen, onder heidestruiken of ondergronds (RAVON). Deze habitatkenmerken zijn aanwezig in het plangebied alsook in het gedeelte waar de parkeerplaatsen beoogd zijn. Bovendien is deze soort recent in de directe omgeving ten noorden van het plangebied waargenomen (waarneming.nl). Het betreft het natuurgebied met bijbehorende plassen de Halve Maan. Door deze recente waarnemingen, de voor de soort overbrugbare afstand (actieradius) en het aangetroffen biotoop in het plangebied is de soort niet uit te sluiten van het plangebied. Ook de levendbarende hagedis is recent in de omgeving van het plangebied waargenomen en is, gezien het aanwezige biotoop met de aanwezige houtwallen, schuilmogelijkheden en zonplekken, niet uit te sluiten van het plangebied.

De poelkikker is eveneens in het natuurgebied De Halve Maan waargenomen. Deze soort komt voornamelijk voor in omvangrijke wateren en verblijft in het landbiotoop in de directe omgeving hiervan (RAVON). Aangezien het plangebied geen grotere waterpartijen bevat wordt de soort niet verwacht in het plangebied.

Uit de bureaustudie is gebleken dat de zwaar beschermde soort vinpootsalamander in de omgeving van het plangebied is waargenomen (waarneming.nl en Schut *et al.*, 2011). De vinpootsalamanders zijn in de landfase sterk afhankelijk van de aanwezigheid van bos. Geschikte voortplantingswateren liggen dan ook in, of in de directe nabijheid van bos. Het type bos (loof-, gemengd- of naaldbos), is geen belangrijk criterium. In het landbiotoop en wanneer de soort op het land overwintert (overwintering in het voortplantingswater komt ook voor), verblijven ze in allerlei gaten en spleten in de bodem, tussen wortels, onder stenen, boomstronken en bladhopen. De homerange van een vinpootsalamander strekt zich uit over een afstand van ongeveer 100 tot 400 meter rond een voortplantingswater (EZ). De aanwezige vijver in het oosten van het plangebied kan een geschikt voortplantingswater vormen.

Uit de bureaustudie is gebleken dat het heideblauwtje is waargenomen in de omgeving van het plangebied. Het heideblauwtje is gebonden aan vochtige heide waar zowel struik- als dopheide voorkomt (EZ). Dit biotoop is niet aanwezig in het plangebied en de soort wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

Zoals beschreven onder paragraaf 5.1.2 maakt het plangebied slechts een klein deel uit van het (5x5) kilometerhok. Binnen deze kilometerhokken bevindt zich het natuurgebied de Rechte Heide bestaande uit een gevarieerd bos- en heidegebied. Dit gebied (wat tevens Natura 2000-gebied is) is ten noorden van het plangebied gelegen. In dit gebied komt het heideblauwtje in een optimaal biotoop voor. Hier zijn tevens recentelijk waarnemingen gedaan van de soort (waarneming.nl).

De parkeerplaats, die beoogd staat voor de locatie van het jonge bos, zal aangesloten worden op de Aalsedijk ten oosten van het plangebied. Deze aansluiting zal daarbij een watergang parallel aan de Aalsedijk en het plangebied kruisen. De watergang bezit geen hoge natuurwaarden aangezien het erg steile oevers heeft met begroeiing van voornamelijk algemene gras- en kruidensoorten.

Daarnaast is in het water veel organisch materiaal (grotendeels bladafval) aanwezig. Het water stond tijdens het terreinbezoek laag en verwacht wordt dat deze watergang droog staat in het voorjaar. Er zijn geen vissoorten waargenomen in de watergang.

Grasveld

Aan de westzijde van het klooster bevindt zich een kloostertuin bestaande uit een grasland. Op dit grasland is in de ontwerpschets van de nieuwe locatie een multifunctioneel gebouw gepland. Het grasveld bestaat voornamelijk uit algemeen voorkomende grassoorten en kruidsoorten. Het gebouw zal op het grasveld, parallel aan de bomenrij langs het Swarthoolsepad gesitueerd worden. Tijdens het terreinbezoek was recentelijk snoeiafval op de locatie neergelegd. In figuur 10 is een impressie gegeven van het in het plangebied voorkomende grasveld.



Figuur 10. Impressie kapeltuin waar in het nieuwe ontwerp het multifunctionele gebouw gerealiseerd zal worden. Rechts zicht op de tuin vanaf de beoogde locatie en recht zicht op de locatie parallel aan de bomenrij. (Tijdens het terreinbezoek was er recentelijk snoeiafval op locatie neergelegd.)

De vegetatie op deze locatie is gezien de voedselrijkdom en het intensief onderhouden karakter floristisch weinig interessant. Beschermde plantensoorten (zoals de in de omgeving waargenomen soorten) zijn niet aantreffen in het plangebied en worden op basis van de aangetroffen biotoop ook niet verwacht.

De (kort gehouden) vegetatie vormt een beperkt geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende zoogdieren zoals muizen en spitsmuizen. Ook algemeen voorkomende amfibiesoorten vinden in dit gebied een beperkt geschikt landbiotoop.

Berging

In de nieuwe situatie is een (kleine) berging in de natuurtuin (in het zuiden van het plangebied) beoogd. Op de locatie van het toekomstige berging zijn in de huidige situatie voornamelijk aangeplante kruiden en overige (tuin)vegetatie aangeplant (ten behoeve van de natuurtuin). Ook is hier een pad van houtsnippers aanwezig. Er zijn hier geen beschermde natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet aangetroffen of verwacht.

Vijver

De vijver in het oosten van het plangebied vormt een geschikt (voortplantings)biotoop voor amfibieën. Ook de in de omgeving voorkomende amfibiesoort vinpootsalamander vindt in dit ondiepe water zonder vissen een geschikt biotoop. Tijdens het terreinbezoek is de vijver intensief bevist met een RAVON-schepnet. Tijdens deze bemonstering zijn geen vissen of amfibieën aangetroffen. Gezien de winterperiode is dit voor amfibieën ook niet aannemelijk.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.1.1 EHS

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich EHS-gebied binnen het plangebied, echter zal deze niet worden aangetast in de nieuw beoogde situatie. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Ook kunnen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in het plangebied en in de nabijheid van het plangebied worden uitgesloten indien buitensporige betreding, licht- en geluidverstooring wordt voorkomen. De activiteiten (indien niet langdurig en luidruchtig) hebben een beperkt effect op de directe omgeving van het plangebied. Voor de EHS geldt dat onder andere stilte en rust mede bepalend is voor de kwaliteit van de EHS en de aanwezige soorten hierbinnen. Indien de activiteiten in het gebied rondom het klooster geen uitbundig karakter (met hoog en langduig geluidsniveau) hebben, zijn de activiteiten geen belemmering voor de kwaliteit van de EHS. Daarnaast zullen de activiteiten een tijdelijk karakter kennen en zijn de activiteiten goed verenigbaar met de natuur. De ambitie voor het natuurbeheertype van de EHS ('Vochtig bos met productie') in het plangebied wordt tevens niet belemmerd door de beoogde activiteiten in het gebied. Vanuit dit oogpunt zijn er voor EHS geen belemmeringen.

Het plangebied ligt in de Groenblauwe mantel van Noord-Brabant. Met deze aanduiding wordt beoogd de ecologische en landschappelijke kwaliteiten te behouden en te versterken. Bij de activiteiten en de reconstructie en bouw van de nieuwe gebouwen is het van belang dat de bestaande natuur-, bodem- en waterfuncties gerespecteerd worden of dat het bijdraagt aan een kwaliteitsverbetering van deze functies of het (cultuurhistorisch waardevolle) landschap.

De realisatie van de gebouwen, zonder afbreuk van kenmerkende landschapselementen, zonder de wens om op het overige deel van het perceel te bouwen en daarbij de mogelijkheden om de bestaande ruimtelijke structuur en (landschappelijke) uitstraling en beleefbaarheid van het plangebied te behouden en mogelijk te verbeteren, doet geen afbreuk aan de doelstelling van de Groenblauwe mantel. Tevens zal de inrichting van het gebied met de uitbreiding van de boomgaard en groenelementen een positieve bijdrage leveren aan de ecologische en landschappelijke kwaliteiten in het gebied.

6.1.2 Stiltegebied

Het plangebied is in het Stiltegebied 'Regte Heide' gelegen. Zoals in bijlage 3 is aangegeven, zijn er in een Stiltegebied een aantal bepalingen waar (nieuwe) ontwikkelingen en activiteiten aan moeten voldoen (Provincie Noord-Brabant, 2010).

De meest relevante bepaling voor de voorgenomen activiteiten in het plangebied is de bepaling waarbij is aangegeven dat bepaalde toestellen (waaronder omroepinstallaties, muziekinstrumenten en overig vergelijkbare geluidsapparaten) niet zijn toegestaan in een Stiltegebied. Deze bepaling is niet van toepassing indien het muziekinstrument en de overig vergelijkbare geluidsapparaten niet hoorbaar zijn op een afstand van meer dan 50 meter van het apparaat (in een straal van 50 meter vanaf een gebouw). Activiteiten binnenshuis (intern) en met een beperkte geluidsuitstraling hoeven derhalve niet voor een belemmering te zorgen voor de rust en stilte in de omgeving. Ditzelfde geldt voor activiteiten in het plangebied waarbij voorkomen kan worden dat de activiteit een meer dan geringe verkeersaantrekkende werking heeft.

Indien bij de activiteiten en bij de bouw van de nieuwe gebouwen in het plangebied voldaan kan worden aan deze bepaling (en de overige bepalingen opgesteld in bijlage 3), hoeven de activiteiten geen belemmering te vormen voor het Stiltegebied.

Indien bij de bouw van de gebouwen niet voldaan kan worden aan de bepalingen omtrent Stiltegebieden, kan onder voorwaarde van het nemen van geluidsvriendelijke maatregelen, middels een ontheffing de bouw doorgang vinden. Dit dient voorgelegd te worden aan de provincie.

Na een nadere bepaling en afbakening van de voorgenomen activiteiten in het plangebied kunnen de activiteiten worden voorgelegd aan de Provincie Noord-Brabant ter beoordeling.

6.1.3 Natuurbeschermingswet 1998

Uit de bureaustudie blijkt dat er binnen drie kilometer afstand van het plangebied geen Natura 2000-gebied ligt. Vanwege de afstand, de aard en omvang van de activiteiten worden geen effecten op het Natura 2000-gebied ('Regte Heide & Riels Laag') verwacht. Bezoekers die aangetrokken worden door de activiteiten zullen zich via bestaande wegen verplaatsen en zullen, gezien de beperkte omvang, niet zorgen voor een significant merkbare toename in verkeer (en/of relevante stikstof emissie). Zoals aangegeven hierboven, heeft de ruimtelijke ontwikkeling beperkte invloed, eventueel op de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de afstand en de beperkte invloed zijn er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied. Een nader onderzoek (Voortoets) vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

6.2.1 Effecten Tabel 2/3 soorten

Broedvogels

Algemeen

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kapwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Plangebied

In het geval van het kappen van bomen en het herconstrueren van de gebouwen met actuele nesten in het plangebied, is het van belang dat dit buiten de broedperiode van vogels uitgevoerd wordt. Zo vormt het jonge bos en de bomen die verwijderd worden ten behoeve van de parkeergelegenheden geschikte broedbiotopen voor broedvogels. Ook is een klein nest aangetroffen in de (dichte) bestaande schuur, meerdere natuurlijke boerenzwaluwnesten in de open schuur en zijn er nestgelegenheden (boerenzwaluw nestkommetjes en kleine nestkast) aangeboden in beide te herconstrueren schuren. Hier dient tijdig rekening mee gehouden te worden.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecheckt te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is

Geadviseerd wordt om de in de huidige situatie aangeboden nestgelegenheden (kunstnesten boerenzwaluw) te integreren in het nieuwe ontwerp van de schuren. Zo kunnen de zwaluwen gebruik blijven maken van het plangebied als broedbiotoop. Indien gewenst kunnen nestkasten voor huismussen opgehangen worden.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 2). Tijdens het terreinbezoek zijn in de aan te passen gebouwen en vegetatie geen sporen, nesten/potentiële nestplaatsen of braakballen aangetroffen van categorie 1-4-vogelsoorten. Deze soorten zijn dan ook uitgesloten in het plangebied.

Categorie 5-vogelsoorten

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. De boerenwaluw is een categorie 5-soort. Zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden omtrent de boerenwaluwen zijn op het plangebied niet van toepassing. De soort is flexibel en kan elders gemakkelijk een nest maken. Er zijn daarnaast geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de directe omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de directe omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot juli).

De bomen en gebouwen met in gebruik zijnde nesten dienen buiten het broedseizoen verwijderd of aangepast te worden. Geadviseerd wordt om de reeds aangeboden broedgelegenheden in het nieuwe ontwerp te integreren.

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

In het voorliggende plangebied zijn geen gebouwen en/of bomen aanwezig met daarin gaten, kieren en/of hollen die geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Verwacht wordt dat het plangebied (alook het te rooien jonge bos en de bomen ten behoeve van de parkeerplaatsen) mogelijk gebruikt wordt als foerageergebied voor vleermuizen. Het jonge bos vormt door de beperkte omvang en het jonge karakter geen uniek onderdeel van de leefomgeving van vleermuizen. In de omgeving blijft voldoende alternatief aanwezig (tevens door het oude karakter hiervan is het van meer waarde voor vleermuizen). Daarnaast zullen nieuwe delen van het plangebied een groene inrichting krijgen waardoor deze delen kunnen dienen als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen.

In alle redelijkheid kan worden gesteld dat het voorgenomen plannen weinig of geen invloed zullen hebben op de vleermuisactiviteiten binnen en rondom het plangebied. Voor wat betreft vleermuizen zijn er geen belemmeringen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet.

Overige zwaarder beschermde zoogdieren

Er zijn geen zwaarder beschermde zoogdieren of sporen hiervan aangetroffen in het plangebied. De delen van het plangebied waar activiteiten en/of nieuwbouw plaatsvinden, vormen geen of een beperkt geschikt biotoop voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Reptielen en amfibieën

De zwaar beschermde amfibiesoorten poelkikker en vinpootsalamander zijn in de omgeving van het plangebied waargenomen. De poelkikker is te verwachten in grote aaneengesloten waterpartijen en de directe omgeving ervan. Dit biotoop is niet aanwezig in het plangebied en de soort wordt derhalve niet in het plangebied verwacht. Aangezien de vijver in het plangebied een geschikt voortplantingsbiotoop vormt voor de vinpootsalamander, kan deze soort mogelijk voorkomen in het plangebied. Als in de toekomst de vijver wordt betrokken bij de ontwikkeling, is nader onderzoek noodzakelijk om het gebruik en de functie van de vijver vast te stellen.

De levendbarende hagedis en hazelworm kunnen in het hele plangebied alsook in de te ontwikkelen delen worden verwacht. Door het rooien van het jonge bos, grondwerkzaamheden en het verwijderen van voor de soorten geschikte overwinterings- en landbiotoopplaatsen (zoals holen in de grond, strooisellaag en takkenhopen) is er mogelijk sprake van het verstoren en het aantasten van het biotoop van de soorten. Op geen enkel moment, ook niet tijdelijk, mag een achteruitgang van de functionaliteit van een voortplantingsplaats en/of van een vaste rust- en verblijfplaats van deze soorten optreden.

De zwaar beschermde soort hazelworm staat vermeld op Tabel 3 van de Flora- en faunawet en de levendbarende hagedis op Tabel 2. Voor Tabel 2-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen mits gewerkt wordt met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

Om inzicht te krijgen in de functie die de te ontwikkelen delen van het plangebied hebben voor deze soorten is nader onderzoek noodzakelijk.

Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar zwaar beschermde reptielen om het gebruik van de te ontwikkelen delen van het plangebied voor deze soorten inzichtelijk te maken.

Vissen

Binnen de begrenzing van het plangebied zijn geen zwaarder beschermde vissoorten aangetroffen. Effecten hierop zijn dan ook uitgesloten.

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Vlinders

Er zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Libellen

Er zijn geen beschermde libelsoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.2 Advies vervolgstappen

Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de levendbarende hagedis en hazelworm om de functie van het plangebied voor deze soorten te bepalen. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met actuele broedgevallen (bijvoorbeeld nesten van de boerenwaluw). Hier kan rekening mee gehouden worden door buiten het broedseizoen eventuele werkzaamheden aan bomen en gebouwen met broedgevallen uit te voeren. Daarnaast kunnen in de nieuwe situatie (wederom) nestgelegenheden voor vogels worden aangeboden.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Beschermde natuurgebieden

7.1.1 EHS

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. In het plangebied is EHS-gebied aanwezig, echter wordt de EHS niet aangetast bij de nieuw beoogde situatie in het plangebied. Er komt ook EHS voor in de omgeving van het plangebied, buiten de invloedssfeer van de voorgenomen activiteiten. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

Het plangebied is in de Groenblauwe mantel gelegen. De voorgenomen activiteiten rondom het Klooster Nieuwkerk zullen geen afbreuk doen aan de doelstelling van de Groenblauwe mantel, aangezien er geen afbreuk van kenmerkende landschapselementen plaatsvindt (deze worden enkel versterkt) en daarbij de mogelijkheden om de bestaande ruimtelijke structuur en (landschappelijke) uitstraling en beleefbaarheid van het plangebied te behouden en mogelijk te verbeteren.

7.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Er is een natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebied) in de omgeving van het plangebied aanwezig. Echter, vanwege de aard en de omvang van de activiteiten kunnen effecten op het Natura 2000-gebied 'Regte Heide & Riels Laag' worden uitgesloten.

7.1.3 Stiltegebied

Het plangebied is in het Stiltegebied 'Regte Heide' gelegen. Voor een Stiltegebied zijn een aantal bepalingen opgesteld waar (nieuwe) ontwikkelingen en activiteiten aan moeten voldoen. De meest relevante bepaling voor de voorgenomen activiteiten in het plangebied is de bepaling waarbij is aangegeven dat bepaalde toestellen (waaronder omroepinstallaties, muziekinstrumenten en overig vergelijkbare geluidsapparaten) niet zijn toegestaan in een Stiltegebied. (Deze bepaling is niet van toepassing indien het muziekinstrument en de overig vergelijkbare geluidsapparaten niet hoorbaar zijn op een afstand van meer dan 50 meter van het apparaat). Indien bij de activiteiten en de nieuwbouw in het plangebied voldaan kan worden aan deze bepaling (en de overige bepalingen opgesteld in bijlage 3), hoeft de ligging van het plangebied in het Stiltegebied geen belemmering te vormen voor de voorgenomen activiteiten.

Indien bij de bouw van de gebouwen niet voldaan kan worden aan de bepalingen omtrent Stiltegebieden, kan onder voorwaarde van het nemen van geluidsvriendelijke maatregelen, middels een ontheffing de bouw doorgang vinden. Dit dient voorgelegd te worden aan de provincie.

Na een nadere bepaling en afbakening van de voorgenomen activiteiten in het plangebied kunnen de activiteiten worden voorgelegd aan de Provincie Noord-Brabant ter beoordeling.

7.2 Beschermde soorten

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied zijn zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3) te verwachten die de voorgenomen activiteiten wezenlijk kunnen beïnvloeden. Het betreft de soorten levendbarende hagedis en de hazelworm. De zwaar beschermde soort hazelworm staat vermeld op Tabel 3 van de Flora- en faunawet en de levendbarende hagedis op Tabel 2.

Om inzichtelijk te krijgen of de aan te tasten delen van het plangebied gebruikt wordt door deze soorten, is nader onderzoek noodzakelijk. In tabel 7.1 zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling aangegeven en de eventuele noodzaak voor nader onderzoek en een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

Broedvogels

Met broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (globaal halverwege maart tot en met juli) indien concreet broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde. Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden ingezet, maar doorlopen tot in het broedseizoen dan kan het verstoren van vogels voorkomen worden door continu door te werken en werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stil leggen. Op deze manier wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen in het gebied waar gewerkt wordt (zie tevens tabel 7.1).

Tabel 7.1: Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied en de noodzaak voor ontheffing.

Soortgroep/ soort	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen of locatie ongeschikt maken voor nesten voorafgaand het broedseizoen. Zo zijn in enkele bomen concreet nesten aangetroffen.
Hazelworm	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Onderzoek naar belang en functie plangebied (zie 7.2.1)
Levendbarende hagedis	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Onderzoek naar belang en functie plangebied (zie 7.2.1)

In de aan te passen gebouwen (open en dichte schuur) in het plangebied zijn nesten van algemeen voorkomende soorten aangetroffen. Daarnaast kunnen nesten worden verwacht in het jonge bos. Aangezien het geen jaarrond beschermde nesten betreffen, zijn deze nesten enkel beschermd in de broedperiode wanneer gebroed wordt en wanneer jongen aanwezig zijn. Buiten deze periode is een dergelijk nest niet beschermd en kan deze verwijderd worden. Dit betekent dat eventueel te rooien bomen of de gebouwen met nesten met algemeen voorkomende nesten in het plangebied buiten het broedseizoen verwijderd of aangepast kunnen worden. Indien het niet mogelijk is om buiten de broedperiode te werken dan wordt geadviseerd om de nesten voor aanvang van de werkzaamheden in het broedseizoen (globaal voor maart), te verwijderen.

7.2.1 Nader onderzoek

Voordat werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden in het plangebied (waarbij mogelijk geschikt habitat voor de levendbarende hagedis en hazelworm wordt verwijderd) moet inzichtelijk zijn gemaakt hoe en of de levendbarende hagedis en hazelworm gebruik maken van het plangebied.

Hazelworm en levendbarende hagedis zijn met name in het voortplantingsseizoen en tijdens het voorjaar actief. Vanaf oktober gaan de soorten in winterrust en zijn ze vanwege hun immobiliteit, kwetsbaar. Het onderzoek naar de soorten kan dan ook plaatsvinden in de maanden april en mei. In deze periode kan middels drie inventarisatierondes bij zonnig en gunstig weer onderzoek verricht worden. Het onderzoek voor beide soorten kan gecombineerd worden.

Bij aanwezigheid soorten

Indien de soorten op de locatie (of directe omgeving) van de aan te tasten delen worden aangetroffen, dienen maatregelen getroffen te worden.

Aangezien de levendbarende hagedis een Tabel 2-soort betreft, kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode (bijvoorbeeld die van NEPRON) en volgens de soortenstandaard van de soort (DR, 2011). Hierin worden maatregelen voorgesteld zoals het werken buiten de kwetsbare periode van voortplanting en winterrust. Ter goedkeuring kunnen de maatregelen middels een ontheffingaanvraag voorgelegd worden aan het bevoegd gezag (eventueel in combinatie met de maatregelen voor de hazelworm).

De hazelworm is een Tabel 3-soort en bij het aantreffen van de soort dient een ontheffing aangevraagd te worden (zie *procedure*) en maatregelen uitgevoerd te worden.

Bij de te nemen maatregelen valt te denken aan het werken buiten de kwetsbare periode van de soort (voortplantingsperiode en winterrust) en het optimaliseren of het creëren van leefgebied in de directe omgeving. Deze maatregel is naar waarschijnlijkheid goed te verenigen met het wensbeeld van het plangebied. Op de locaties waar nieuwe bosschages worden aangeplant (bijvoorbeeld naast de parkeerplaats) en in de bosdelen zoals deze in de huidige situatie aanwezig zijn, kan geschikt biotoop voor de hazelworm gerealiseerd worden.

Dit kan gedaan worden door een dikke strooisellaag, takkenhopen, stronken en/of andere elementen te creëren waaronder de soort zich kan verschuilen. Tijdens de werkzaamheden in het plangebied dient ook rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van de soort (indien aanwezig) door het gebied op voorhand af te schermen voor de soort en door eventuele individuen in het aan te tasten deel te verplaatsen naar geschikt habitat (buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden). De exact te nemen maatregelen kunnen, indien de soorten aanwezig zijn, bij de definitieve vaststelling van de activiteiten nader uitgewerkt worden.

7.2.2 Procedure

Als functioneel leefgebied van (levendbarende hagedis en) hazelworm wordt aangeast of verstoord wordt door de ingreep, wordt geadviseerd een mitigatieplan op te stellen en deze ter goedkeuring voor te leggen aan Dienst Regelingen van het Ministerie van EZ om er zeker van te zijn dat de juiste procedures worden gevolgd.

Wanneer geen (levendbarende hagedis en) hazelworm worden aangetroffen, dan is een verzoek tot besluit van Dienst Regelingen (Ministerie van EZ) in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. De werkzaamheden kunnen dan zonder bezwaren vanuit de Flora- en faunawet doorgang vinden. Indien de (levendbarende hagedis en) hazelworm wel aanwezig zijn dan dient een mitigatieplan te worden opgesteld. Voor de (levendbarende hagedis en) hazelworm is een ontheffing voor onderhavig project (aantasting verblijfplaatsen) mogelijk. Voor deze soorten moeten de effecten vooraf wel worden voorkomen.

Om er zeker van te zijn dat de juiste procedures worden doorlopen, is het mogelijk om het mitigatieplan voor te leggen (in de vorm van een ontheffingsaanvraag) aan de Dienst Regelingen van het Ministerie van EZ. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenaamde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) (bij een aanvraag onder de Omgevingsvergunning) of een ontheffing (bij een regulier ingediende Flora- en faunawet ontheffingsaanvraag) afgeven.

De doorlooptijd van een ontheffingaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 3 tot 4 maanden (reguliere aanvraag) en maximaal 26 weken (via de Omgevingsvergunning). Een onderzoek met zwaarder beschermde soorten is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wanneer de werkzaamheden in het plangebied starten zonder nader onderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken zwaarder beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt mogelijk de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

7.3 Kansen voor de natuur

Hieronder worden enkele aanbevelingen gedaan waarbij het aan de initiatiefnemer is om deze al dan niet op te volgen.

7.3.1 Vleermuizen

Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Om het terrein geschikt te houden dan wel te maken voor vleermuizen, wordt aangeraden om het aanbrengen van verlichting zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw). Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring.

Indien gewenst zou tevens in het toekomstige ontwerp rekening gehouden kunnen worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstorend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden.

Daarnaast zijn speciaal voor nieuwbouw onderhoudsvrije vleermuizenkokers in de handel die ingemetseld kunnen worden en zogenaamde vleermuiskwartieren die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren (zie onder andere Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen' (Korsten et al., 2011). In de permanente situatie kan daarnaast ook gekozen worden om de spouwmuren toegankelijk te maken voor vleermuizen. Wanneer spouwmuren toegankelijk worden gemaakt voor vleermuizen moet tussen de buitenmuur en het isolatiemateriaal (de luchtspouw) minimaal drie cm ruimte zijn. Daarbij moeten de vleermuizen zowel aan de buitenmuur als de isolatielaaf kunnen hangen. Steenwol- of glaswoldekens kunnen dan worden voorzien van een harde ruwe buitenlaag (Korsten et al., 2011).

7.3.2 Vogels

In de huidige situatie zijn enkele nestgelegenheden voor vogels (o.a. boerenwaluw) aangeboden. In de toekomstige situatie kunnen deze geïntegreerd worden in de nieuwe situatie. Gezien de landschappelijke inrichting en het natuurvriendelijke karakter van het de locatie biedt het gebied ook voor andere soorten kansen. Zo zijn er voor verschillende vogelsoorten nestkasten aan te bieden (zoals bijvoorbeeld voor uilen).

7.3.3 Kleine zoogdieren, amfibieën en reptielen

Langs de noordkant van het plangebied zijn hout-/takkenstapels aangelegd; ook in het te rooien jonge bos is deze aanwezig. Deze takkenhopen en overige takkenrillen in het gebied bieden een geschikt habitat voor kleine zoogdieren, amfibieën en reptielen en deze elementen kunnen tevens dienen als geleiding door het gebied. Geadviseerd wordt om de takkenstapels in het jonge bos te verplaatsen naar aangrenzend gebied. Daarnaast kan het hout wat vrij komt bij de rooiwerkzaamheden van het jonge bos gebruikt worden voor dergelijke elementen in het gebied.

8 Bronnen

8.1 Boeken en rapporten

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*. Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Croonen Adviseurs (2014). *Houtskoolschets Klooster Nieuwkerk*.

Dienst Regelingen (2011). *Soortenstandaard Levendbarende hagedis Zootoca Vivipara*.

EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Korsten E., H. Limpens, H. Bouman, J. Reinhold (2011). Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen'. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad, december 2011.

Schut, D., E. Schiedon & P. van Hoof 2011, *De vinpootsalamander in Noord-Brabant. Verspreidingsonderzoek, habitateisen en invloed Amerikaanse hondsviss*. Natuurba-lans – Limes Divergens BV, Nijmegen.

SOVON, (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Ne-derland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

8.2 Websites

www.vlinderstichting.nl
maps.google.nl
www.ravon.nl
www.sovon.nl
www.waarneming.nl
www.zoogdieratlas.nl
www.telmee.nl

Bijlage 1

Ecologische Hoofdstructuur Natuurbeschermingswet 1998

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
beschermde natuurmonumenten;
wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2

Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;

Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;

Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan.

Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

Bescherming van flora en fauna;

Volksgezondheid of openbare veiligheid;

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie.

Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:
het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Bijlage 3

Regels inzake het voorkomen of beperken van geluidhinder (stiltegebieden)

Regels voor gedragingen

Regels inzake het voorkomen of beperken van geluidhinder (stiltegebieden)

Titel 1 Algemene bepaling

Bepaling 1.1

In dit onderdeel van de bijlage wordt verstaan onder:

- a. geluidsapparaat, toestel, motorvoertuig en bromfiets: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van de Wet geluidhinder;
- b. openbare weg: hetgeen in artikel 1, eerste lid, sub b, van de Wegenverkeerswet 1994 wordt verstaan onder het begrip “wegen”, met uitzondering van die wegen die krachtens de Wegenverkeerswet 1994 alleen openstaan voor voetgangers of fietsers.

Titel 2 Verbodsbepalingen

Bepaling 2.1

1. Het is verboden een toestel te gebruiken waardoor de ervaring van de natuurlijke geluiden kan worden verstoord.

2. Tot een toestel als bedoeld in het eerste lid, behoren in ieder geval:

- a. airgun- en andere knalapparatuur en een motorisch aangedreven werktuig met bijbehorende transportmiddelen, te gebruiken in het kader van seismologisch onderzoek en opsporingsonderzoek naar of ontginning van de in de bodem aanwezige stoffen;
- b. een motorisch aangedreven werktuig, te gebruiken in het kader van de aanleg van kabels en buisleidingen in of op de bodem;
- c. een omroepinstallatie, sirene, hoorn en een ander daarmee vergelijkbaar toestel bestemd om geluid te versterken of voort te brengen;
- d. een modelvliegtuig, modelboot of modelauto, indien deze wordt aangedreven door een verbrandingsmotor;
- e. een muziekinstrument en een ander daarmee vergelijkbaar geluidsapparaat, al dan niet gekoppeld aan een geluidsversterker;
- f. een jetski die wordt aangedreven door een verbrandingsmotor;
- g. een schietwapen.

3. Gedeputeerde Staten kunnen andere toestellen aanwijzen waarvoor het in het eerste lid, gestelde verbod geldt.

Bepaling 2.2

Het is verboden zich met een motorvoertuig of bromfiets te bevinden buiten de openbare weg of buiten andere voor bestemmingsverkeer openstaande wegen of terreinen.

Bepaling 2.3

1. Het is verboden een toertocht voor motorvoertuigen of bromfietsen te houden.
2. Het is verboden deel te nemen aan een toertocht voor motorvoertuigen of bromfietsen waarvoor geen ontheffing is verleend.

Bepaling 2.4

Het is verboden vuurwerk te gebruiken.

Bepaling 2.5

1. Het is verboden met een speedboat sneller te varen dan 6 kilometer per uur.
2. Het eerste lid, geldt niet in gebieden waarop de Vaartuigenverordening De Brabantse Biesbosch 1984 van toepassing is.

Titel 3 Vrijstellingen**Bepaling 3.1**

De in de bepalingen 2.1, eerste lid, en 2.2 gestelde verboden gelden niet voor zover zij betrekking hebben op een toestel dat wordt gebruikt ten behoeve van:

- a. de uitoefening van land-, tuin- of bosbouw of beroepsmatige visserij;
- b. de grondwateronttrekking in een gebied dat in bijlage 5 is aangewezen ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning, voorzover dat gebruik redelijkerwijs noodzakelijk is voor de normale werking van de inrichting, gericht op de openbare drinkwaterproductie;
- c. het onderhoud van het gebied of van de daarin aanwezige bouwwerken en andere constructies.

Bepaling 3.2

Het in bepaling 2.1, eerste lid, gestelde verbod geldt voorts niet voor zover het betrekking heeft op:

- a. een werktuig als bedoeld in bepaling 2.1, tweede lid, onder b, dat wordt gebruikt ten behoeve van directe woonaansluitingen;
- b. het gebruik van een toestel als bedoeld in bepaling 2.1, tweede lid, onder c, indien dat noodzakelijk is ter afwending van dreigend gevaar of anderszins uit een oogpunt van algemene veiligheid;
- c. een geluidsapparaat als bedoeld in artikel 2.1, tweede lid, onder e, dat wordt gebruikt binnen 50 meter van een woonhuis en mits niet hoorbaar op een afstand van meer dan 50 meter van het apparaat;
- d. een schietwapen als bedoeld in bepaling 2.1, tweede lid, onder g, indien dat wordt gebruikt:
 1. door een persoon met opsporingsbevoegdheid in de uitoefening van zijn functie;
 2. in geval het een noodseinmiddel betreft: in geval van nood;
 3. met inachtneming van het bepaalde in de Jachtwet of de Vogelwet.

Bepaling 3.3

Het in bepaling 2.4 gestelde verbod geldt niet indien het gebruik van vuurwerk noodzakelijk is ter oproeping van personen of ter afwending van dreigend gevaar, dan wel plaats vindt ter gelegenheid van de jaarwisseling gedurende een bij gemeentelijke verordening aangewezen periode.

Titel 4 Ontheffingen

Bepaling 4.1

1. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van de in titel 2 gestelde verboden.
2. Op de voorbereiding van een beschikking op de aanvraag om ontheffing, dan wel tot wijziging of intrekking van een ontheffing is de in afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht geregelde procedure niet van toepassing, tenzij het een aanvraag betreft om ontheffing van het in bepaling 2.3, eerste lid, gestelde verbod.

's-Hertogenbosch, 5 februari 2009

Provinciale Staten voornoemd,

de voorzitter de griffier

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens

